

**BADANIA MIĘDZYNARODOWE
I WZORY ZAGRANICZNE
W DIAGNOSTYCE EDUKACYJNEJ**

KOMITET NAUKOWY

prof. zw. dr hab. Bolesław Niemierko – Przewodniczący

Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni
prof. zw. dr hab. Waclaw Zawadowski
emerytowany prof. Uniwersytetu Warszawskiego i Akademii Podlaskiej
prof. dr hab. Stanisław Walukiewicz
Centrum Badań Przedsiębiorczości i Zarządzania PAN

Uniwersytet Humanistyczno – Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach

prof. zw. dr hab. Wiesław Caban

prof. dr hab. Andrzej Szplit

prof. dr hab. Zdzisław Ratajek

dr Aldona Kopik

dr Grażyna Okła

doc. dr inż. Stefan Szalkowski

Wyższa Szkoła Handlowa im. Bronisława Markowskiego w Kielcach

dr Katarzyna Palka

Wsztechnica Świętokrzyska

dr Henryk Szaleniec – Przewodniczący ZG PTDE

dr Maria Krystyna Szmigel – Sekretarz Komitetu Naukowego

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

KOMITET ORGANIZACYJNY

Jacek Wołowicz - Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego

Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli

Alicja Stradomska

Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli

Maria Krogulec – Sobowiec

Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli

Maria Myzik

Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli

Danuta Zakrzewska

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

prof. UJK Janusz Król

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego

Wojciech Małecki

wiceprzewodniczący PTDE

dr Maria Krystyna Szmigel

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

Monika Madoń

sekretarz biura PTDE w siedzibie OKE w Krakowie

Joanna Peter (skład i łamanie)

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

Grażyna Gawryłow (korekta językowa)

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

**BADANIA MIĘDZYNARODOWE
I WZORY ZAGRANICZNE
W DIAGNOSTYCE EDUKACYJNEJ**

**Pod redakcją:
Bolesława Niemierko i Marii Krystyny Szmigel**

**XV Krajowa Konferencja
Diagnostyki Edukacyjnej
Kielce, 4 – 6 grudnia 2009 r.**

Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej

ORGANIZATORZY XIV KONFERENCJI

POLSKIE TOWARZYSTWO DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ
ŚWIĘTOKRZYSKIE CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
W KIELCACH

UNIwersytet HUMANISTYCZNO – PRZYRODNICZY
JANA KOCHANOWSKIEGO W KIELCACH
OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W ŁODZI
OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W KRAKOWIE
CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA W WARSZAWIE

HONOROWY PATRONAT SPRAWUJĄ

Bożentyna Pałka-Koruba – Wojewoda Świętokrzyski
Adam Jarubas – Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
Małgorzata Muzoń – Świętokrzyski Kurator Oświaty
Zenon Janus – Starosta Kielecki
Wojciech Lubawski – Prezydent Miasta Kielce

PARTNERZY EDUKACYJNI (główni sponsorzy)

ProgMan Kallas Trzeciński Sp. Jawna, PWN,
Ośrodek Diagnoz Edukacyjnych w Krakowie
Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
Prezydent Miasta Kielce
Starosta Kielecki

PATRONAT MEDIALNY

TVP S.A. Oddział Kielce, Echo Dnia, Gazeta Szkolna

Projekt okładki: gRUPA TOMAMI
Wydawca: gRUPA TOMAMI, Kraków 2009
ISBN 978-83-60246-74-0

PRZEDMOWA	11
A. PARADYGMATY EDUKACJI	
PROF. DR HAB. BOLESŁAW NIEMIERKO Zachodni wiatr w edukacji. Od unijnego prelegenta do wspólnych badań	23
PROF. DR HAB. WACŁAW ZAWADOWSKI Wpływ współpracy międzynarodowej na nauczanie matematyki w Polsce	40
PROF. HEIKKI K. LYTTINEN New Directions in Educational Evaluation as part of Quality Assurance in Finland	50
DR HAB. MIROŚLAW SOBECKI Polska pedagogika uniwersytecka wobec przemian społeczno-kulturowych u wschodnich sąsiadów Rola diagnozy społeczno-kulturowej w działaniach edukacyjnych	58
B. MIĘDZYNARODOWE BADANIA OSIĄGNIĘC SZKOLNYCH	
DR MACIEJ JAKUBOWSKI Międzynarodowe badania umiejętności uczniów a badania w Polsce	67
PROF. DR HAB. BOLESŁAW NIEMIERKO Dyskusja referatu dr. Macieja Jakubowskiego „Międzynarodowe badania umiejętności uczniów a badania w Polsce”	84
PROF. PASI REINIKAINEN Finnish students' success in PISA studies	86
C. NOWE HORYZONTY DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ	
PROF. DR HAB. STANISŁAW WALUKIEWICZ Kapitał ludzki i społeczny jako przedmiot badań pedagogicznych	95
PROF. DR HAB. BOLESŁAW NIEMIERKO Dyskusja referatu prof. Stanisława Walukiewicza „Kapitał ludzki i społeczny jako przedmiot badań pedagogicznych”	109
DR HAB. ROMAN DOLATA Cicha rewolucja w polskiej oświacie - proces różnicowania się gimnazjów w dużych miastach	111
DR HENRYK SZALENIEC E-ocenie to nie tylko zmiana technologii	124

I. EDUKACYJNA WARTOŚĆ DODANA

ARTUR POKROPEK

Metody statystyczne wykorzystywane w szacowaniu
trzyletnich wskaźników egzaminacyjnych 137

FILIP KULON, PRZEMYSŁAW MAJKUT

Interpretacja trzyletnich wskaźników Edukacyjnej Wartości Dodanej 154

ANNA RAPPE

Spójrzmy na efektywność wiejskich gimnazjów 163

DR EWA STOŻEK

Z EWD wśród samorządowców 171

DR ROMAN SOKULSKI

Drogi i bezdroża edukacyjnej wartości dodanej
w ponadgimnazjalnej szkole zawodowej 180

II. KONTEKSTY UCZENIA SIĘ

TERESA KUTAJCZYK, BARBARA PRZYCHODZEŃ, RADOSŁAW STERCZYŃSKI

Od jakich czynników zależy skuteczność kształcenia
w gimnazjach wiejskich i wielkomiejskich? 185

TERESA KUTAJCZYK, BARBARA PRZYCHODZEŃ, RADOSŁAW STERCZYŃSKI

Czynniki skuteczności kształcenia ogólnego w gimnazjach wielkomiejskich
na podstawie wyników badania przeprowadzonego
przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Gdańsku 197

IWONA WYSOCKA

Projekt EUBIS jako przykład międzynarodowej współpracy edukatorów
i nauczycieli w celu umacniania i pogłębiania procesu demokratyzacji szkół 204

HENRYK REBANDEL

Ocena porównawcza jakości maturalnych egzaminów zewnętrznych
z biologii, chemii oraz fizyki z astronomią zdawanych
w latach 2005-2009 jako narzędzia kwalifikacji na studia 214

EWA JAKUBIAK-ZAPALSKA

Uczeń zdolny i jego rozpoznawanie 224

DR KATARZYNA PALKA

Wyniki testu gimnazjalnego uczniów ze środowiska
wiejskiego i miejskiego a poziom ich aspiracji
edukacyjnych i zawodowych 233

III. OD EKONOMII DO POMIARU

DR INŻ. ANETA ANNA WIKTORZAK

Wirtualna Taśma Produkcyjna w badaniach edukacyjnych 235

DR INŻ. ANETA ANNA WIKTORZAK

Kapitał społeczny szkoły 243

SŁAWOMIR SAPANOWSKI	
Porównywanie wyników egzaminów – propozycja metody	251
SŁAWOMIR SAPANOWSKI	
Oprogramowanie WEKA – przykład analizy wyników z zastosowaniem data minig	258
IZABELA SUCKIEL	
Analiza wyników egzaminów zewnętrznych jako warunek podnoszenia jakości pracy szkoły	263
IV. HUMANISTYKA	
DR KORNELIA RYBICKA	
Dydaktyczne tendencje polskich nauczycieli mierzone w psychologicznej perspektywie postrzegania czasu (ZTPI)	273
MGR ANNA FINKSTEIN, DR KRZYSZTOF JUREK, DR JACEK KOZIEŁ	
Wypowiedzi uczniowskie na egzaminie maturalnym z przedmiotów humanistycznych jako zjawisko społeczne	282
DR ROMAN SOKULSKI	
Czytanie twórcze i czytanie krytyczne a czytanie ze zrozumieniem	290
ANNA STEFANOWICZ-KOCOŁ, SABINA NOWAK	
Testy, które uczą – ewaluacja sposobu testowania	296
MARIA SARNECKA	
Propozycja zastosowania teorii myślenia dywergencyjnego J. P. Guilforda w codziennej pracy nauczyciela diagnosty (na przykładzie edukacji językowej w klasach młodszych szkoły podstawowej)	302
MAŁGORZATA BOBA, MARIA MICHLOWICZ	
Punkt widzenia, czyli o poegzaminacyjnych refleksjach	308
DR TERESA WEJNER	
Ocenianie uczniów dyslektycznych w innych krajach	319
V. NAUKI ŚCISŁE	
DR DOROTA WĘZIAK-BIAŁOWOLSKA	
Analiza skal punktowania zadań – matura z matematyki 2007	333
JADWIGA BRZDĄK	
Analiza wybranych zadań egzaminacyjnych i schematów ich oceniania	343
URSZULA MAZUR, ELŻBIETA TYRAŁSKA-WOJTYCZA	
PISA a egzamin gimnazjalny - w poszukiwaniu wspólnej ścieżki na przykładzie części matematyczno-przyrodniczej	361
KAROLINA KOŁODZIEJ	
Refleksje nad umiejętnościami gimnazjalistów w zakresie zastosowania wiedzy w praktyce, czyli jak to z dachem było	372

DR IWONA PECYNA	
Efektywność nauczania w gimnazjach w świetle umiejętności uczniów nabytych w szkole podstawowej	382
DR JERZY NOWIK	
Wykorzystanie doświadczeń Międzynarodowych Badań Osiągnięć Uczniów, Nauczycieli i Szkół IEA 1984 w późniejszych badaniach osiągnięć matematycznych	388
SYLWIA JASIEWICZ	
„Ziemniaczane” lekcje, czyli innowacje dydaktyczne na lekcji matematyki	398
DR EWA STRUGAŁA	
Kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów z fizyki	402
ELŻBIETA OSTAFICZUK, GRAŻYNA ŚLESZYŃSKA	
Problematyka twórczości w edukacji matematycznej	412
ELŻBIETA OSTAFICZUK, ANDRZEJ WAWRZYŃIAK, ANDRZEJ WERNER	
Jakość edukacji matematycznej na półmetku kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych	418
VI. OCENIANIE SZKOLNE	
URSZULA OPŁOCKA, MARIOLA GURGUL	
O niebezpieczeństwach marginalizacji oceniania bieżącego	425
LIDIA PASICH	
„Ocenianie kształtujące po polsku” – innowacyjna propozycja rozwoju osobistego dla ucznia i nauczyciela	434
URSZULA OPŁOCKA	
Między ocenianiem uczenia się i ocenianiem dla uczenia się	443
MARIA KROGULEC-SOBOWIEC	
Co zrobić, aby uczeń polubił sprawdzanie i ocenianie?	451
MAŁGORZATA BOBA, MARIA MICHLOWICZ	
Przygoda z e-ocenianiem	462
BOGUMIŁA FRĄSZCZAK	
Ocenianie tradycyjne i e-ocenianie w świetle doświadczeń po pilotażu – spostrzeżenia na podstawie własnych doświadczeń oraz indywidualnych raportów przewodniczących zespołów i egzaminatorów	472
LEOKADIA EWA WOJCIECHOWSKA	
Ocenianie osiągnięć szkolnych dzieci zdolnych – refleksja z drogi poszukiwania	484